

Sygn. akt VI GC 846/16/3

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Tychach Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Jolanta Brzęk

Protokolant: stażysta Monika Kucharczyk

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2017 r. w Tychach

na rozprawie

sprawy z powództwa:

(...) sp. z o.o. w M.

przeciwko:

(...) S.A. w C.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

1) oddała powództwo w całości;

2) zasądza od powoda (...) sp. z o.o. w M. na rzecz pozwanego (...) S.A. w C. kwotę 4 817,00 zł (cztery tysiące osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Jolanta Brzęk

Sygn. akt VI GC 846/16/3

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 czerwca 2016 r. powód (...) Sp. z o.o. w M. wniósł przeciwko (...) S.A. w C. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego wyroku wydanego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach dnia 15 października 2015 r. w sprawie o sygn. akt V ACa 181/14, co do kwoty 17 544,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 16 lutego 2008 r. z uwagi na dokonane przez powoda po powstaniu tytułu wykonawczego potrącenia i umorzenie się wierzytelności pozwanego w całości.

W uzasadnieniu powód wyjaśnił, że złożył pozwanemu oświadczenie o potrąceniu przysługującej mu wierzytelności w łącznej kwocie 85 400 zł wynikającej z realizacji umowy z dnia 27 września 2006 r. o nr (...) za prace wykonane w ramach drugiego etapu objętego fakturą VAT nr (...) na kwotę 85 400 zł z wierzytelnością pozwanego w wysokości 34 460,28 zł wynikającą z wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt V ACa 181/14, na którą składały się : kwota 17 544,5 zł tytułem należności głównej, 16 915, 78 zł tytułem odsetek naliczonych do dnia 20 stycznia 2016 r. Powód zaznaczył, że oświadczenie o potrąceniu pozwany odebrał w dniu 27 stycznia 2016 r., a wierzytelność pozwanego objęta tytułem wykonawczym, na podstawie którego prowadzone jest

postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mikołowie w sprawie Km 520/16 uległo umorzeniu.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania.

Pozwany w całości zakwestionował stawiane zarzuty i twierdzenia zawarte w pozwie. Wyjaśnił, że powództwo oparte jest na zarzucie umorzenia wierzytelności objętej przedmiotowym tytułem wykonawczym wskutek potrącenia. Zdaniem pozwanego powoływane w pozwie oświadczenie o potrąceniu z dnia 25 stycznia 2016 r. było bezskuteczne. Pozwany wskazał, iż przedstawiona do potrącenia wierzytelność nie istnieje. Nadto na skutek złożonego wcześniej przez powoda oświadczenia o potrąceniu doszło do umorzenia wzajemnych wierzytelności, w tym wierzytelności pozwanej z tytułu kosztów procesu. Pozwany nadto podniósł, że radca prawny M. P. nie była umocowana do dokonania jednostronnej czynności prawnej. Wobec powyższego oświadczenie to nie może zatem być podstawą pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, a co za ty idzie powództwo powinno podlegać oddaleniu.

Sąd ustalił, co następuje:

(...) S.A. w C. wniosła do Sądu Okręgowego w Katowicach o zasądzenie od (...) Spółka z o.o. w K. na swoją rzecz kwoty 340.219 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2008 r. do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów procesu z tytułu umowy zawartej w dniu 27 września 2006 r., w której (...) Sp. z o.o. w K. zobowiązała się do opracowania kompletnej dokumentacji technicznej, wykonania dokumentacji certyfikacyjnej i do wykonania trzech sztuk prototypów urządzeń wchodzących w skład systemu łączności głośnomówiącej, sygnalizacji i blokad przeznaczonego zwłaszcza do stosowania w górnictwie. Szczegółowe wymagania dotyczące zawartości dokumentacji technicznej, zasad jej sporządzenia oraz zakresu rzeczowego zostały określone w §1 ust. 2- 4 oraz załącznikach do umowy. Przedmiot umowy miał zostać wykonany w całości do 28 lutego 2008 r. Jego realizacja została podzielona na dziewięć etapów odbieranych i rozliczanych odrębnie - § 2 ust. 1 i 2 oraz załącznik nr 2 do umowy. (...) S.A. w C. zobowiązał się do zapłaty na rzecz wykonawcy (...) Spółka z o.o. w K. wynagrodzenia w wysokości 980.000 złotych netto, na zasadach szczegółowo opisanych w § 8 umowy. Strony podzieliły prace (...) Spółka z o.o. w K. na etapy, które miały być odrębnie rozliczane. Za każdy etap określono też wysokość wynagrodzenia. W trakcie realizacji umowy (...) S.A. w C. pismem z dnia 12 lipca 2007 r. odstąpiła od umowy. Do wznowienia współpracy stron ostatecznie nie doszło.

Wyrokiem z dnia 23 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Katowicach XIV Wydział Gospodarczy, sygn. akt XIV GC152/11 oddalił powództwo i zasądził od (...) S.A. w C. na rzecz (...) Spółka z o.o. w K. kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego (k.24) wraz z uzasadnieniem (k.25-28).

Apelację od powyższego wyroku wniosła (...) S.A. w C., domagając się zasądzenia od (...) Spółka z o.o. w K. na swoją rzecz kwoty 340.219 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 16 lutego 2008 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Wyrokiem z dnia 15 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny, sygn. akt V ACa 181/14 zmienił zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 17.544,50 złote z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2008 r., a w pozostałej części oddalił powództwo, oddalił apelację powódki w pozostałej części i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 5.400 złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego (k.29, 152) wraz z uzasadnieniem (k.30-52).

(...) S.A. w C. zaskarżyła skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w części oddalającej powództwo i apelację co do kwoty 93.940 zł, zarzucając naruszenie art. 635 i 494 k.c. przez ich niezastosowanie do tej części roszczenia, pomimo tego, że stan faktyczny sprawy uzasadniał je także w tym zakresie. W konkluzji skarżąca wносиła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana (...) Spółka z o.o. w K. wniosła o jej odrzucenie lub odmowę przyjęcia lub oddalenie, a także o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Wyrokiem z dnia 30 marca 2017 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w pkt 1 w części, w jakiej oddalał powództwo o zasądzenie kwoty 93.940 zł, w pkt 2 w części oddalającej apelację co do kwoty 93.940 zł oraz w części orzekającej o kosztach procesu za obie instancje i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozstrzygnięcia Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach, pozostawiając mi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Dowód: wyrok Sądu Najwyższego (k 211-212) wraz z uzasadnieniem (k.213-217), skarga kasacyjna (k.195-199) wraz z potwierdzeniem nadania (k.200), status sprawy (k.201)

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2017 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny, sygn. akt V ACa 373/17 zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że ponad kwotę zasądzoną w punkcie 1 wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt V ACa 181/14, zasądził od (...) Spółka z o.o. w K. na rzecz (...) S.A. w C. kwotę 93 940 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2008 r.; w punkcie 2 w ten sposób, że zasądził od (...) Spółka z o.o. w K. na rzecz (...) S.A. w C. kwotę 3 462,92 zł tytułem kosztów procesu oraz nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa od (...) S.A. w C. kwotę 1 418,38 zł, a od (...) Spółka z o.o. w K. kwotę 698,50 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. Sąd ponadto zasądził od (...) Spółka z o.o. w K. na rzecz (...) S.A. w C. kwotę 3 497,25 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

Dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem (k 234).

W dniu 27 września 2006 r. strony zawarły umowę o dzieło. Szczegółowe wymagania dotyczące zawartości dokumentacji technicznej, zasad jej sporządzenia oraz zakresu rzeczowego zostały określone w §1 ust. 2- 4 oraz załącznikach do umowy. Przedmiot umowy miał zostać wykonany w całości do 28 lutego 2008 r. Jego realizacja została podzielona na dziewięć etapów odbieranych i rozliczanych odrębnie - § 2 ust. 1 i 2 oraz załącznik nr 2 do umowy. (...) S.A. w C. zobowiązał się do zapłaty na rzecz wykonawcy (...) Spółka z o.o. w K. wynagrodzenie w wysokości 980.000 złotych netto, na zasadach szczegółowo opisanych w § 8 umowy. Strony podzieliły prace (...) Spółka z o.o. w K. na etapy, które miały być odrębnie rozliczane. Za każdy etap określono też wysokość wynagrodzenia. Za I etap była to kwota 105.000 zł netto, za II etap - 70.000 zł netto. Oba te etapy, choć z opóźnieniem, zostały wykonane przez (...) Spółka z o.o. w K. i odebrane przez (...) S.A. w C..

Za I etap (...) Spółka z o.o. w K. wystawiła fakturę nr (...) na kwotę 115.290 zł brutto, a obniżenie wynagrodzenia za ten etap było związane z uwzględnieniem naliczonej przez (...) S.A. w C. części kary umownej ustanowionej na wypadek zwłoki w wykonaniu zobowiązania niepieniężnego (w kwocie 10.500 zł).

Za II etap (...) Spółka z o.o. w K. zażądała zapłaty kwoty 85.400 zł brutto wystawiając (...) S.A. w C. fakturę nr (...). Kwota ta była zgodna z harmonogramem do umowy. Łącznie za te dwa etapy (...) Spółka z o.o. w K. przysługiwało wynagrodzenie wysokości 200.690 zł.

Etap III został wprawdzie rozpoczęty przez (...) Spółka z o.o. w K., jednak, żadna część dokumentacji z tego etapu nie została przekazana (...) S.A. w C.. W trakcie jego realizacji (...) S.A. w C. pismem z dnia 12 lipca 2007 r. odstąpiła od umowy. Do wznowienia współpracy stron ostatecznie nie doszło. (...) Spółka z o.o. w K. nigdy nie wystawiła (...) S.A. w C. faktury za tą część robót i nie wzywała jej do zapłaty.

(...) S.A. w C. na realizację zadania wypłaciła (...) Spółka z o.o. w K. łącznie kwotę 294.630 zł wliczając w to zaliczkę na poczet wykonania umowy.

Dowód: umowa nr (...) (k.52- 55v), harmonogram (k.56), faktura VAT nr (...) (13v), protokół zdawczo odbiorczy (k.57-57v), wyrok Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem (k 234), wyrok Sądu Najwyższego (k 211-212) wraz z uzasadnieniem (k.213-217), skarga kasacyjna (k.195-199) wraz z potwierdzeniem nadania (k.200), status sprawy

(k.201), wyrok Sądu Apelacyjnego (k.29, 152) wraz z uzasadnieniem (k.30-52), wyrok Sądu Okręgowego (k.24) wraz z uzasadnieniem (k.25-28), potwierdzenia przelewu (k.158,159,160,161).

W dniu 14 stycznia 2016 r. (...) S.A. w C. złożyła (...) Spółka z o.o. w K. oświadczenie o potrąceniu wskazując na przysługujące jej wierzytelności odsetkowe w łącznej kwocie 16 895,60 zł wynikające z wyroku Sądu Apelacyjnego V Wydział Cywilny w K. z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt V ACa 181/14, z wierzytelnością (...) Spółka z o.o. w K. z tytułu kosztów procesu w łącznej wysokości 12 617 zł wynikającą z wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach XIV Wydział Gospodarczy, sygn. akt XIV GC152/11 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego V Wydział Cywilny w K. z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt V ACa 181/14

Dowód: oświadczenie o potrąceniu (k.153), książka nadawcza (k.154).

W dniu 27 stycznia 2016 r. (...) Spółka z o.o. w K. złożyła (...) S.A. w C. oświadczenie o potrąceniu wskazując na przysługujące jej wierzytelności w łącznej kwocie 85 400 zł wynikające z realizacji umowy z dnia 27 września 2006 r. o nr (...) za prace wykonane w ramach drugiego etapu objętego fakturą VAT nr (...) na kwotę 85 400 zł z wierzytelnością (...) S.A. w C. w wysokości 34 460,28 zł wynikającą z wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt V ACa 181/14. Oświadczenie te w imieniu (...) Spółka z o.o. w K. złożyła radca prawny M. P. w oparciu o pełnomocnictwo z dnia 17 grudnia 2010 r.

Dowód: oświadczenie o potrąceniu (k.58-58v, 155-156), pełnomocnictwo (k.59,157), książka nadawcza (k.60), elektroniczne śledzeni przesyłki (k.61-61v), pisma (k.162-163,164) wraz z potwierdzeniem nadania (k.165,166).

Powyższe ustalenia poczynione zostały w oparciu o powołane dowody z dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne w całości. Należy podkreślić, że powołana dokumentacja pomimo iż pochodziła z różnych źródeł przedstawiała spójny obraz przebiegu wydarzeń, który był prawdopodobny w świetle zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Treść dokumentów wskazuje na bezsporny stan faktyczny, a rozstrzygnięcie zależało od oceny prawnej i faktycznej przedstawionych dokumentów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się bezzasadne.

Powódka swoje roszczenie wywodziła z treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Przepis ten wskazuje, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Dokonując wykładni art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. należy stwierdzić, że podstawą powództwa opozycyjnego mogą być tylko tego rodzaju zdarzenia, które zaszły po powstaniu tytułu egzekucyjnego i spowodowały wygaśnięcie zobowiązania dłużnika lub niemożność jego egzekwowania. Zdarzenia tego rodzaju określają wyłącznie przepisy prawa materialnego. Do zdarzeń, powodujących wygaśnięcie zobowiązania, doktryna zalicza w szczególności: wykonanie zobowiązania przez dłużnika, potrącenie, przelew powodujący zmianę wierzyciela (art. 509 k.c.) (por. D. Zawistowski, Komentarz do art. 840 Kodeksu postępowania cywilnego [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, pod red. J. Gołaczyńskiego, LEX 2012, nr 127771).

Przepis art. 840 § 1 pkt 2 obejmuje swoim zakresem również zdarzenia, wskutek których egzekwowane zobowiązanie wprawdzie nie przestaje istnieć, ale nie może być już dochodzone od dotychczasowego dłużnika. Do zdarzeń tych należy przejęcie długu przez inny podmiot oraz przejście z mocy ustawy długu na inny podmiot (art. 26 k.s.h.) – por. T. Ż. Komentarz do art. 840 Kodeksu postępowania cywilnego [w:] LEX).

Odnosząc powyższe twierdzenia, w całości podzielane przez Sąd, do stanu faktycznego ustalonego w rozpoznawanej sprawie należy zauważyć, że powódka, domagając się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności nie udowodniła

istnienie którejkolwiek z wyartykułowanych w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. przesłanek stanowiących podstawę uwzględnienia jej roszczenia przez Sąd.

Powódka podniosła, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego, złożyła pozwanej oświadczenie o potrąceniu przysługującej jej wierzytelności w kwocie 85 400 zł wynikającej z realizacji umowy z dnia 27 września 2006 r. o nr (...) za prace wykonane w ramach drugiego etapu objętego fakturą VAT nr (...) na kwotę 85 400 zł z wierzytelnością pozwanego w wysokości 34 460,28 zł wynikającą z wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt V ACa 181/14, na którą składały się: kwota 17 544,5 zł tytułem należności głównej oraz kwota 16 915,78 zł tytułem odsetek naliczonych do dnia 20 stycznia 2016 r. Powódka zaznaczyła, że oświadczenie o potrąceniu pozwana odebrała w dniu 27 stycznia 2016 r., a wierzytelność pozwanego objęta tytułem wykonawczym, na podstawie którego prowadzone jest postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mikołowie w sprawie Km 520/16 uległo umorzeniu.

W myśl art. 498 § 1 i § 2 k.p.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

Zgodnie z art. 499 k.c. potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Mając na uwadze powyższy przepis stwierdzić należy, iż dopuszczalność potrącenia uzależniona jest od współlistnienia ustawowo określonych przesłanek. Pierwszą z nich jest wzajemność wierzytelności, tj., aby potrącający był równocześnie dłużnikiem oraz wierzycielem swego wierzyciela. Wierzytelności podlegające potrąceniu mogą wynikać zarówno z różnych tytułów, jak i tylko z jednego z tytułu (Tadeusz Wiśniewski, Komentarz do art. 498 kodeksu cywilnego, Lexpolonica). Dalszą przesłanką potrącenia jest wymagalność obu wierzytelności. Wymagalność oznacza to, że jeden i drugi wierzyciel mogą nawzajem żądać od siebie spełnienia należnych im świadczeń.

Kolejną przesłanką dopuszczalności potrącenia jest jednorodność świadczeń obu wierzytelności. Zachodzi ona, w myśl art. 498 § 1, gdy przedmiotem świadczeń są jednocześnie albo pieniądze, albo rzeczy oznaczone tylko, co do gatunku i zarazem tej samej jakości (Tadeusz Wiśniewski, Komentarz do art. 498 kodeksu cywilnego).

Końcowym elementem konstrukcji potrącenia jest zaskarżalność obu potrącanych wierzytelności. Oznacza to, iż każda z wierzytelności powinna nadawać się do dochodzenia przed sądem lub innym organem państwowym.

Wierzytelność zasądzona prawomocnym orzeczeniem sądu jest wierzytelnością zaskarżalną w rozumieniu art. 498 § 1 k.c. i może być przedstawiona do potrącenia (wyrok SN z dnia 20 października 2005 r., II CK 126/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 74). Wprawdzie wierzytelność taka nie może być ponownie dochodzona przed sądem ze względu na powagę rzeczy osądzonej (res iudicata), ale zachowuje walor zaskarżalności z uwagi na możliwość jej dochodzenia za pomocą przymusu egzekucyjnego (Z. R., A. O., Zobowiązania, 2009, s. 352).

Potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Warunkiem skuteczności oświadczenia o potrąceniu składanego drugiej stronie, jeśli chodzi o wzajemną wierzytelność potrącającego, jest skonkretyzowanie tej wierzytelności pod względem rodzajowym, terminowym i wartościowym, w tym dokładne określenie kwoty pieniężnej, w jakiej ta wierzytelność się wyraża (porównaj: wyrok SN z 30 maja 1968 r., II PR 202/06, niepubl.). Oświadczenie to staje się skuteczne dopiero z chwilą, gdy dotarło do wierzyciela wzajemnego w taki sposób, że ten mógł zapoznać się z jego treścią (art. 60 § 1 k.c.).

Jak wyżej wskazano dla wywołania skutków potrącenia w postaci umorzenia wierzytelności, konieczna jest wymagalność wierzytelności potrącającego, albowiem umorzenie może nastąpić nie wcześniej niż w momencie, gdy

wierzytelności staną się wymagalne - tak: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 30 stycznia 2013 r., I ACa 1385/12, LEX nr 1322889; zob. też wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2007 r., I CSK 270/07, LEX nr 530614).

Zdaniem Sądu nie mogło w niniejszej sprawie dojść do potrącenia wzajemnych wierzytelności wskazanych przez powódkę w pozwie, a to już z uwagi na brak przesłanki wzajemność wierzytelności oraz wymagalności po stronie należności powódki. Należy zauważyć, że samo istnienie wierzytelności przedstawionej przez powódkę do potrącenia nie zostało przez nią w żaden sposób wykazane.

Z materiału zgromadzonego w sprawie wynika, że strony zawarły umowę o dzieło, w której (...) Sp. z o.o. w K. zobowiązała się do opracowania kompletnej dokumentacji technicznej, wykonania dokumentacji certyfikacyjnej i do wykonania trzech sztuk prototypów urządzeń wchodzących w skład systemu łączności głośnomówiącej, sygnalizacji i blokad przeznaczonego zwłaszcza do stosowania w górnictwie. Przedmiot umowy miał zostać wykonany w całości do 28 lutego 2008 r. Jego realizacja została podzielona na dziewięć etapów odbieranych i rozliczanych odrębnie - § 2 ust. 1 i 2 oraz załącznik nr 2 do umowy. (...) S.A. w C. zobowiązał się do zapłaty na rzecz wykonawcy (...) Spółka z o.o. w K. wynagrodzenie w wysokości 980.000 złotych netto, na zasadach szczegółowo opisanych w § 8 umowy. Strony podzieliły prace (...) Spółka z o.o. w K. na etapy, które miały być odrębnie rozliczane. Za każdy etap określono też wysokość wynagrodzenia. Zamawiający uregulował na rzecz (...) Sp. z o.o. kwotę 179 340 zł tytułem zaliczki. Oba pierwsze etapy, choć z opóźnieniem, zostały wykonane przez (...) Spółka z o.o. w K. i odebrane przez (...) S.A. w C.. Za I etap (...) Spółka z o.o. w K. wystawiła fakturę nr (...) na kwotę 115.290 zł brutto, a obniżenie wynagrodzenia za ten etap było związane z uwzględnieniem naliczonej przez (...) S.A. w C. części kary umownej ustanowionej na wypadek zwłoki w wykonaniu zobowiązania niepieniężnego (w kwocie 10.500 zł). Za II etap (...) Spółka z o.o. w K. zażądała zapłaty kwoty 85.400 zł brutto wystawiając (...) S.A. w C. fakturę nr (...). Kwota ta była zgodna z harmonogramem do umowy.

Jak ustalił Sąd Apelacyjny w Katowicach (V ACa 373/17) łącznie za te dwa etapy (...) Spółka z o.o. w K. przysługiwało wynagrodzenie wysokości 200.690 zł. (...) S.A. w C. na realizację zadania wypłaciła (...) Spółka z o.o. w K. łącznie kwotę 294.630 zł, co daje nadwyżkę na korzyść pozwanej w kwocie 93 940 zł.

Powyższe znajduje potwierdzenie w wyroku z dnia 10 lipca 2017 r. gdzie Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny, sygn. akt V ACa 373/17 zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że ponad kwotę zasądzoną w punkcie 1 wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt V ACa 181/14 (17 544,50 zł wraz z odsetkami od dnia 16 lutego 2008 r. oraz kosztami postępowania), zasądził od (...) Spółka z o.o. w K. na rzecz (...) S.A. w C. dodatkowo kwotę 93 940 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2008 r.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej. Moc wiążąca orzeczenia określona w tym przepisie w odniesieniu do sądów oznacza, że muszą one przyjmować, iż dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak to orzeczono w prawomocnym orzeczeniu. Zatem w kolejnym postępowaniu sąd jest związany prawomocnym orzeczeniem, rozumianym jako określona wypowiedź sądu rozpoznającego poprzednią sprawę, będącą syntezą ustaleń faktycznych i prawnych (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 maja 2005 r., I ACa 1848/04, LEX nr 166820).

Tym samym Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne jest bezwzględnie związany wyrokiem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia.

Należy pamiętać o tym, że wyrok zasądający określoną należność ma charakter deklaracyjny. Tym samym moc wiążącą wyroku należy wiązać z samą sentencją, ale konieczne dla ustalenia jej zakresu jest stwierdzenie, z jakich przyczyn zapadł wyrok określonej treści, a zatem rozciąga się ona również na zawarte w uzasadnieniu wyroku motywy rozstrzygnięcia, które mogą mieć znaczenie dla ustalenia zakresu mocy wiążącej i powagi rzeczy osądzonej prawomocnego orzeczenia, czyli dla określenia granic jego prawomocności materialnej w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c. (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 roku, sygn. V CSK 433/13, Lex nr 1514746).

Wobec powyższego, przy ocenie czy powódka sprostała ciężarowi dowodu w zakresie istnienia potrącannej wierzytelności własnej Sąd odwołał się także do okoliczności faktycznych ustalonych a wynikających z przywołanego wyżej uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach V Wydział Cywilny 10 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 373/17 oraz do ustalenia, z jakich przyczyn wyrokiem z dnia 30 marca 2017 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w pkt 1 w części, w jakiej oddalał powództwo o zasądzenie kwoty 93 940 zł oraz w pkt 2 w części oddalającej apelację co do kwoty 93 940 zł.

Zarówno z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 października 2015 r. (V ACa 181/14) jak i z dnia 10 lipca 2017 r. (V ACa 373/17) jednoznacznie wynika, że wierzytelność na jaką powołuje się powódka w oświadczeniu o potrąceniu, tj. 85 400 zł w żaden sposób nie istnieje i dlatego nie może zostać przedstawiona do potrącenia. Kwota przedmiotowa – wynikająca z faktury z dnia 11 lipca 2007 r. o nr (...) została uwzględniona w rozliczeniach pomiędzy stronami i wliczona do należności powódki, jednakże pomniejszona o kary umowne wyliczone przez Sąd Apelacyjny oraz po uwzględnieniu wpłaconej przez (...) S.A. w C. zaliczki. Konstatacja powyższego wskazuje, iż to powódka jest dłużnikiem pozwanej, a nie odwrotnie, gdyż pozwana w całości zapłaciła pozwanej za 2 etapy, a co do pozostałych etapów skutecznie odstąpiła od umowy, co powinno skutkować obowiązkiem zwrotu nadpłaconej przez powódkę zaliczki w kwocie 93 940 zł na podstawie §16 umowy w zw. z art. 494 k.c.

Wobec tego negacja pozwanej istnienia potrącannej przez powódkę wierzytelności w niniejszym procesie, należało uznać za w pełni skuteczną i spójną z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach V Wydział Cywilny 10 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 373/17.

Mając powyższe rozważania na uwadze, powództwo okazało się bezzasadne i zostało oddalone, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II sentencji wyroku na podstawie na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na łączną kwotę kosztów postępowania złożyły się kwoty: złotych tytułem opłaty od pozwu, 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa oraz 4 800 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalona zgodnie z §2 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800), co daje łączną kwotę 4 817 zł.

SSR Jolanta Brzęk